

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יומא

פרשת ויגש דפים כב - כט

דרך ישרה תמצית הדף

פרק שני - בראשונה

דף כב- כג

*תרומת הדשן. *שאל המלך.

א. תרומת הדשן 1. הטעם שבתחילה לא תקנו לה פייס כיון שהיא עבודת לילה ולא חשיבא אבל איברים ופרדים סוף עבודה דיממא, או משום אונס שינה משא"כ איברים ופרדים דשאני מיגני ממיקם. 2. בשעה שהיו מרובין רצו ועלו לכבש וכל הקודם את חבירו בארבע אמות של המזבח זכה, ובעי האם מונים את אמת היסוד והסובב ועלתה בתיקו. 3. הסיבה שתקנו פייס מפני שבתחילה אירעה שפיכות דמים שאחד תקע סכין בלבו של חבירו וסברו שזהו אקראי בעלמא, ולבסוף כיון שאחד דחף את השני ונשברה רגלו תקנו פייס, ומייתי שרבי צדוק הרבה בבכיה ושאל על מי מוטל להביא עגלה ערופה, ואביו של התינוק ראהו מפרפר ואמר שעדיין הסכין לא נטמא וזה היה כיון ששפיכות דמים נזדלזל. 4. בתחילה הקודם לתרום זכה, והיות שבאו לידי סכנה ורציחה תקנו פייס ולכן הפסיקו לבוא, ואז תקנו שיזכה גם בסידור המערכה ובשני גזירי עצים. 5. נאמר ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן, אינו בגדי חול כמו היו"כ דהוקשו הבגדים, ובגדים אחרים אתי לת"ק לבגדים פחותים מהן כיון שמתלכלכים ולרבי אליעזר אתי להכשיר בעלי מומין בתרומת הדשן. 6. פלוגתייהו בהוצאה אבל בהרמה לרבי יוחנן לכו"ע הויא עבודה כיון שנעשית בארבעה בגדים ולר"ל פליגי גם בהרמה דקסבר שנעשית רק בכתונת ומכנסים, ומייתי ברייתא שהפסוק ילבש לרבי יהודה אתי לרבות מצנפת ואבנט להרמה ולרבי דוסא להכשיר בגדי כה"ג ביו"כ לכהן הדיוט, ובעי למימר דפליגי האם הרמת הדשן הויא עבודה ודחי שמחלוקתם האם צריך פסוק לרבות אבל לכו"ע הויא עבודה. 7. בעי כמה שיעור תרומת הדשן האם ילפינן מתרומת מעשר והויא אחד ממאה או מתרומת מדין שהיתה אחד מחמש מאות, ופשט דיליף בגז"ש והרים מקמיצה דסגיא בקומץ.

ב. שאל המלך 1. בפייס מונים את האצבעות מכיון שאסור למנות את ישראל, וחזינן ששאל המלך מנה את ישראל בבזק דהיינו חרסים ודחי דלמא זהו שם מקום ולמסקנא בטלאים, ומייתי שהמונה את ישראל עובר בשני לאוין שנאמר לא ימד ולא יספר וזה נאמר על מתי שישראל עושים רצונו של מקום. 2. כאשר אדם מתמנה להיות פרנס על הצבור מתעשר, שבתחילה שאל מנאם בבזק

דהיינו חרסים ולבסוף פקדם בטלאים, והיו משלו דאל"כ מאי רבותיה. 3. ויבא שאול עד עיר עמלק וירב בנחל, שעשה ק"ו שאם על נפש אחת יש להביא עגלה ערופה ק"ו על כל הנפשות הללו ובפרט שהקטנים והבהמות לא חטאו. 4. כאשר שאול ריחם על עמלק יצאה בת קול ואמרה אל תהי צדיק הרבה, וכאשר הורה לדואג להרוג את נוב עיר הכהנים אמרה אל תרשע הרבה. 5. שאול חטא באחת ועלתה לו בכסאו וזה המעשה שריחם על אגג שבו נאמר לשמואל ניחמתי כי המלכתי, ודוד היה ה' בעזרו שחטא בשנים ולא עלתה לו וזה אוריה וספירת עם ישראל ואף שפרץ דבר, אבל על עוון בת שבע נפרעו ממנו ארבעתים ילד אמנון תמר ואבשלום ונצטרע ששה חדשים ופרשו הימנו סנהדרין ונסתלקה ממנו שכינה, ועל שקיבל לשה"ר על מפיבושת נענש בחלוקת המלוכה ע"י ירבעם. 6. בן שנה שאול במלכו, לרב הונא כבן שנה שלא טעם טעם חטא, ור"נ בר יצחק שאלו דלמא כבן שנה שמלוכלך והראוהו סיוטא בחלומו עד שביקש מחילה מעצמות שאול בן קיש מלך ישראל. 7. מלכות שאול לא נמשכה כיון שלא היה בו שום דופי, ואמרינן שמעמידים פרנס על הצבור רק אם קופה של שרצים תלויה מאחוריו שאם תזוח דעתו אומרים לו חזור לאחוריך. 8. שאול נענש כיון שמחל על כבודו והחריש לאנשים שביזוהו ולא הביאו לו מנחה, ואמרינן שכל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח ואיסור נקימה זהו בממוץ וכן בצערא דגופא נקיט בליביה אבל כאשר מפייסים אותו מתפיים.

סוף דף בר-כה

*מיתה לזר שעבד. *אופן הפיים.

א. חיוב מיתה לזר שעבד ומנין 1. לרב חייבים על זריקה והקטרה וניסוך המים והיין שנאמר עבודת מתנה למעט עבודת סילוק ועבדתם אתי לעבודה תמה שאין אחריה עבודה. 2. תרומת הדשן שהיא עבודת סילוק בחוץ לוי מחייב שנאמר לכל דבר המזבח דדווקא מבית לפרוכת בעינן עבודת מתנה ולרב אתי להזאות שבתוך העזרה וללוי אתי מוכל. 3. דישון מזבח הפנימי והמנורה שהם עבודת סילוק תמה שבהיכל, לרבא אף לוי פוטר דיליף ולמבית לריבויא. 4. על סידור השלחן פטור, דאיכא סידור בזיכין וסילוק והקטרה. 5. על סידור המנורה פטור דאיכא נתינת פתילה ושמן, והדלקה במנורה אינה עבודה אבל הצתת אליתא הויא עבודה וצריכה כהן כשר וכלי שרת. 6. בסידור המערכה בעינן סידור שני גזירי עצים, ופליגי בהו האם נחשבת לעבודה תמה וחייב או דלא נחשב בלי סדור האיברים. 7. דף כז, הפשט וניתוח כשרים בזר, וילפינן להו"א שנאמר ונתנו בני אהרן אש והרי מקבלה ואילך מצות כהונה ש"מ למעט הפשט וניתוח ודחי דלמא איצטריך משום דלא מעכב כפרה, אלא וערכו בני אהרן את הנתחים ודחי דלמא למעט סידור שני גזירי העצים, ולמסקנא שנא' והקטיר הכהן את הכל המזבחה. 8. והקריב הכהן את הכל המזבחה אתי למימר שהולכת איברים לכבש צריכה כהונה, הולכת עצים א"צ כהונה, וסידור שני גזירי עצים צריכה כהונה.

ב. אופן הפיים 1. ארבעת הפייסות: הראשון תרומת הדשן, השני שלשה עשר כהנים זכו: שחיטה קבלה יחד עם הזריקה דישון מזבח הפנימי והמנורה ולהעלות לכבש איברים סלת חביתין ויין, השלישי חדשים לקטורת כיון שמעשירה וזיכה את חבירו במחתה, והרביעי להעלות איברים מהכבש למזבח ולראב"י המעלה לכבש הוא מעלה למזבח וקסבר פייס רביעי למחתה. 2. מונים את האצבעות כיון שאסור לספור את עמ"י, ומוציאים רק אצבע אחת והחולים או היחידים מוציאים שנים ומונים להם רק אחת, והמוציא אצבע שלישית מונים לו אחת והמוציא גודל אינו

נמנה ואף לוקה מבן בבי הממונה על הפקיע וזהו רצועות המלקות ולא פתילות. 3. מפיסין וחוזרים ומפיסין כדי להרגיש את כל העזרה שנאמר בבית אלקים נהלך ברגש. 4. מפיסין לרב נחמן בבגדי חול משום בעלי זרועות דחמסי וכדאמרין שהחזנים הפשיטום מבגדיהם והשאירו אותם רק עם מכנסים ולאידך זה באלו שלא זכו לפייס, ולרב ששת בבגדי קדש שמא מרוב חביבותו יעבוד בבגדי חול, וכדאמרין שהממונה בלשכת הגזית נטל מצנפת מראשו של אחד מהם ודחי דלמא בבגדים שאמו עשתה לו שעובד בהם עבודת יחיד. 5. בעי האם הפיסו לכל עבודה בנפרד או להכל בבת אחת, ואף שנכנסו לפייס ארבע פעמים עשו הרבה פייסות, וליכא ראייה ממחתה וקטורת דהויא חדא עבודה וכן מעתרא, ולמסקנא איכא רק פייס אחד וכאשר זכה נמשכין עמו שנים עשר אחיו. 6. סדר ההקרבה: לת"ק דברייתא דרך הילוכו, לרבי יוסי דרך הפשטו, לר"מ דרך ניתוחו, לריה"ג דרך עילוי וזה השומן, ולת"ק דמשנתינו לפי גודל הנתחים. ומייתי דלכו"ע הראש קרב ראשון שנאמר ראשו ופדרו וערך, ונותן את הפדר לכסות את בית השחיטה מפני הכבוד, וכיון שיש בראש הרבה עצמות מקריב את הרגל עמו. 7. תמיד של בין הערבים להו"א עשו פייס בנפרד בבוקר, ולמסקנא לא הפיסו אלא מי שזכה בו שחרית יזכה ערבית מלבד בשבת הואיל ומשמרות מתחדשות.

סדרת בור בור

*כמה כהנים לקרבן. *מיתה לזר שסידר. הדרן!

א. כמה כהנים נצרכו לקרבן אחד. 1. כבש התמיד קרב בתשעה כהנים דילפינן שיש ששה כהנים בדבר שנאמר בו עצים אש ומזבח דהיינו טלה, וזהו ראש ורגל, ושתי ידים, עוקץ ורגל, חזה וגרה שתי דפנות וקרביים, ובנוסף איכא סולת חביתין ויין. 2. תמיד של בין הערבים הקריבו אחד עשר כהנים, דאיכא שני גזירי עצים דילפינן שנאמר ובער וערכו. 3. בשבת ג"כ באחד עשר דאיכא שני בזיכי לבונה. 4. בסוכות בשחר איכא עשרה משום צלוחית של ניסוך המים והיה בבוקר כדאשכחן שרגמוהו באתרוגיהן, ובשבת של סוכות היה י"ב דנוספו על התשעה שני בזיכין וניסוך המים, וכך בפס השני זכו ששה עשר כהנים. 5. איל קרב באחד עשר, הבשר בחמשה והקרבים הסלת והיין בשנים שנים. 6. פר קרב בעשרים וארבעה ובו הקרבים הסלת והיין בשלשה שלשה. 7. המי בקרבנות צבור אבל בקרבן יחיד אף כהן אחד יכול להקריב את כולו לבדו.

ב. חיוב מיתה בזר לל"ק על סידור המערכה ולל"ב על סידור שני גזירי עצים, והקושיות 1. אין לומר בזר שסידר את המערכה חייב מיתה, דאין לפסול בזר לל"ק עבודה שכשירה בלילה ואמרין דאיברים ופדרים סוף עבודה דיממא ותרומת הדשן תחילת עבודה דיממא, ולל"ב משום עבודה שיש אחריה עבודה. 2. סידור שני גזירי עצים צריכה פייס כיון שזר חייב מיתה ובנוסף לל"ק שהיא עבודת יום ולל"ב שהיא עבודה תמה, והא דבעי פייס באיברים ופדרים משום סוף עבודה דיממא ובתרומת הדשן משום מעשה שהיה, ובשחיטה שכשירה בזר כיון שהיא תחילת עבודה. 3. מפני מה אמר צאו וראו אם הגיע זמן התמיד ולא קאמר זמן שני גזירי עצים, ותירץ כיון דאית ליה תקנתא לא קתני.

הדרן עלך פרק שני!

פרק שלישי – אמר להם הממונה

סדרת בח בט

*האור ומעלתו. *אברהם אבינו.

א. האור ומעלתו 1. בשחר בדקו האם הגיע זמן השחיטה כאשר האיר כל המזרח ואז הורידו את הכה"ג לבית הטבילה, והרואה אומר: ברקא, ברקא, ברקא, אף ברקאי בחברון, האיר פני כל המזרח עד שבחברון ויצאו לשכור פועלים. 2. פעם עלה מאור הלבנה סמוך לעלות השחר ודימו שהאיר מזרח והוציאו את התמיד לבית השריפה, ואף שתימור של לבנה עולה כמקל ושל חמה מפציע לכאן ולכאן היה יום המעונן, ש"מ יומא דעיבא כולה שימשא. 3. זוהמא ושברירי דשמשא קשו משימשא, הרהורי עבירה קשים מעבירה, וכן סוף הקיץ ואישתא שבחורף ומיגמר בעתיקא. 4. למנצח על אילת השחר, שקרני האילה מפצילות לכאן ולכאן כמו השחר, ואסתר נמשלה לאילה שרחמה צר וחביבה על בועלה בכל שעה כשעה ראשונה. 5. אסתר נמשלה לשחר שהוא סוף הלילה כך אסתר סוף לכל הניסים שניתנו להכתב, או כמו שאילה ככל שמגדילה קרניה מתפצלות כך ככל שהצדיקים מרבים בתפילה תפילתן נשמעת.

ב. אברהם אבינו 1. התפלל מנחה כאשר הכתלים משחירים, ומקשי וכי גמרינן מאברהם ודחי דילפינן מיניה טפי. 2. תמיד קרב בשש ומחצה ולא מכי משחרי כותלי, ואמרינן דלמא לא מכווני, או שהיתה לאברהם אצטגנינות גדולה בלב, או שהיה זקן ויושב בישיבה. 3. אברהם היה זקן ויושב בישיבה שנאמר ואברהם זקן, ומימיהם של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם: אליעזר היה זקן ביתו והיה דולה ומשקה מתורת רבו, ויהי כי זקן יצחק, ועיני ישראל כבדו מזוקן, במצרים לך ואספת את זקני ישראל, ובמדבר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל. 4. אברהם אבינו קיים את כל התורה כולה שנאמר וישמור משמרת מצוותי חוקותי ותורותי ואפילו תורה שבע"פ כגון עירובי תבשילין.

ג. הקרבה לפני הזמן 1. תמיד שנשחט לפני עלות השחר מוציאין אותו לבית השריפה וכן אירע, וה"ה עולת העוף. 2. מנחה שנקמצה בלילה תשרף ולא מהני להחזיר משום דכלי שרת מקדשין אפילו שלא בזמנו, והא דאמרינן שאינו קדוש ביום ה"מ לענין הקרבה אבל קדוש להפסל. 3. סידר את לחם הפנים והבזיכין על השלחן לאחר השבת יניחנו לשבת הבאה, ולא מתקדשת להפסל משום דהתם לילה אינו מחוסר זמן והכא איירי שנוטל משם לפני בין השמשות של כניסת השבת, או היות ונעשה שלא כמצוותו נעשה כמי שסדרו הקוף.

שאלות לחזרה ושינון

א. כמה כהנים נצרכו לקרבן אחד (7)	ב. המוח' בחיוב מיתה בזר שעבד והקושיות (3)	הדרן!	פרק שני – בראשונה
א. האור ומעלתו (5)	ב. אברהם אבינו (4)	ג. הקרבה לפני הזמן (3)	א. תרומת הדשן (7)
			ב. שאול המלך (8)
			א. חיוב מיתה לזר שעבד ומנין (8)
			ב. אופן הפיים (7)
			א. דף כב- כג
			א. דף כב- כט
			א. דף כב- כז

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס!

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 	יבמות 	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 	כתובות 	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 	עירובין
זבחים 	נזיר סוטה 	פסחים
מנחות 	גיטין 	שקלים ר"ה
חולין 	קידושין עם תורתך שעשועי, 	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדרף, ותוספתא 	סוכה
ערכין-תמורה 	בבא קמא 	ביצה תענית
כריתות-מעילה 	בבא מציעא 	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה 	בבא בתרא א-ב 	תוספתא, ותמצית מוזר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואוהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~61~

המערכת

